

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Sandnerové a soudců JUDr. Jana Ryby a Mgr. Milana Taubera v právní věci žalobce: **Ing. Z. J.**, bytem v P. 5, S. v. 2107/30, proti žalovanému: **Ministerstvo spravedlnosti**, se sídlem v Praze 2, Vyšehradská 16, o žalobě proti rozhodnutí ministryně spravedlnosti ze dne 18.2.2014, č.j. MSP-7/2014-OT-OSV/7,

t a k t o :

I. Rozhodnutí ministryně spravedlnosti ze dne 18.2.2014, č.j. MSP-7/2014-OT-OSV/7, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.

I I . Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou podanou u Městského soudu v Praze se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí ministryně spravedlnosti (dále jen „ministryně“ nebo „nadřízený orgán“) blíže označeného v záhlaví tohoto rozsudku, kterým zamítla stížnost žalobce a potvrdila podle § 16a odst. 6 písm. a) zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o informacích“) postup Ministerstva spravedlnosti ČR („dále jen „ministerstvo“ nebo „žalovaný“) při vyřizování žádosti o informace.

V podané žalobě uvedl žalobce, že podáním ze dne 3.1.2014 zaslal žalovanému žádost podle zákona o informacích, v níž požadoval, aby ministerstvo uvedlo, jak dospělo k rozsahu amnestie prezidenta republiky ze dne 1.1.2013. Na místo odpovědi obdržel od žalovaného postoupený přípis generálního ředitelství Vězeňské služby ČR ze dne 8.1.2014, který měl obsahovat vysvětlení. Žalobce takový způsob vyřízení žádosti o informaci odmítl a podal stížnost na postup při vyřizování žádosti o informace dne 21.1.2014 podle § 16a zákona o informacích, která byla zamítnuta napadeným rozhodnutím.

Žalobce je toho názoru, že informace o počtu 19 000 amnestovaných odsouzených k nepodmíněnému trestu odnětí svobody není pravdivá a je nepřípustné, aby ministerstvo poskytovalo veřejnosti nepravdivé informace.

Žalobce nesouhlasí se způsobem vyřízení jeho žádosti a namítá, že odpověď žalovaného neobsahuje požadovanou informaci.

V písemném vyjádření k žalobě navrhl žalovaný zamítnutí žaloby a k meritu věci odkázal na odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí. Stížnost shledává žalovaný nedůvodnou, vychází přitom z ust. § 2 odst. 1 a § 2 odst. 4 zákona o informacích, podle něhož povinnost poskytovat informace se netýká dotazů na názory, budoucí rozhodnutí a vytváření nových informací.

Z formulace žádosti o informace vyplývá, že žadatel požaduje vysvětlení údajného rozporu v různých veřejně dostupných informacích týkajících se amnestie prezidenta republiky ze dne 1.1.2013, tj. názor dotázaného povinného subjektu, nikoliv informace ve smyslu ust. § 3 odst. 3 zákona o informacích. V napadeném rozhodnutí dospěla ministryně k závěru, že „vysvětlení“, kterého se žadatel domáhal, zákonitě implikuje zaujetí určitého stanoviska k jevům, které mají být vysvětleny. Z uvedeného vyplývá, že povinnost vymezená v § 2 zákona o informacích se na daný dotaz nevztahuje. Oproti uvedenému se snažil žalovaný vyjít žalobci vstříc, a proto mu zprostředkoval vyjádření generálního ředitelství Vězeňské služby ČR obsahující vysvětlení tvrzeného rozporu v datech vypovídajících o amnestii prezidenta republiky ze dne 1.1.2013.

Závěrem žalovaný uvádí, že z žaloby nevyplývá, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené rozhodnutí za nezákonné, přičemž žalobce toliko vyslovuje domněnku, že údaje, z nichž vycházel při formulaci své hypotézy, o níž opřel žádost o informace, jsou nepravdivé. Žalobce rovněž tvrdí, že vyjádření generálního ředitelství Vězeňské služby ČR není odpovědí žalovaného a uvádí úvahu, podle níž měl žalovaný domnělé rozpory v různých veřejně dostupných informacích týkajících se amnestie prezidenta následně nespecifikovaným způsobem komentovat. Takový požadavek se zcela míjí s účelem zákona o informacích.

Ze správního spisu soud zjistil následující, pro rozhodnutí významné skutečnosti:

Žalobce podal dne 3.1.2014 žádost o poskytnutí informací dle zákona o informacích, v níž požádal o vysvětlení nesouladu mezi informací o počtu amnestovaných odsouzených k nepodmíněným trestům, šířenou sdělovacími prostředky údajně s odvoláním na informaci od Ministerstva spravedlnosti ČR, a údaji ve zveřejněných statistikách Vězeňské služby ČR.

V žádosti dále uvedl, že podle sdělovacích prostředků bylo amnestováno 19 000 odsouzených k nepodmíněným trestům, podle statistického hlášení za rok 2013 se počet vězněných osob snížil proti stavu k 31.12.2012 o 6 484 osob, a to včetně vazeb. K 31.12.2012 bylo ve výkonu trestu a detenci 20 461 osob, k 31.1.2013 jen 14 049, rozdíl činí 6 412. Lze připustit, že někteří propuštění jsou zahrnuti až ve statistice za únor 2013, kdy koncový stav byl 13 879, čili nastal další úbytek o 170 osob. Podle statistické ročenky VS ČR za rok 2012 bylo v evidenci k 31.12.2012 celkem (nezaměňovat s ročním stavem!) 7 521 nenastoupivších odsouzených; není známo jejich složení co do výše trestu, ale určitě se na všechny amnestie nevztahovala.

Dne 21.1.2014 byla ministerstvu doručena stížnost na postup při vyřizování žádosti o informace podle § 16a zákona o informacích, v níž žalobce poukázal na podání ze dne

3.1.2014, v němž žádal o vysvětlení nesouladu mezi informací o počtu amnestovaných odsouzených k nepodmíněným trestům, a dále uvedl, že místo řádné odpovědi obdržel dne 13.1.2014 e-mail Mgr. J. R., jehož přílohou byl dopis generálního ředitelství Vězeňské služby ČR ze dne 8.1.2014, č.j. VS 2/002/002/2014-50/SPR/430, jehož obsah svědčí o správnosti údajů, které čerpal ze statistik Vězeňské služby ČR, ale vysvětlení rozporu neobsahuje. Dále žalobce uvedl, že téhož dne vyrozuměl Mgr. J. R., že dopis generálního ředitelství Vězeňské služby neobsahuje požadované informace, proto jej nemůže přijmout jako vyřízení žádosti o informace ze dne 3.1.2014. Vzhledem k tomu, že další informaci nedostal a ministerstvo žádost ze dne 3.1.2014 nezamítlo, podává stížnost a sděluje, že žádost nelze považovat za vyřízenou postoupením dopisu jiné organizace, který neobsahuje požadované informace.

Závěrem žalobce vyzval ministerstvo, aby se k vysvětlení rozporu postavilo odpovědně, protože média použila jeho zřejmě mylnou informaci k dalšímu pobuřování veřejnosti proti bývalému prezidentovi republiky.

Dne 18.2.2014 vydala ministryně rozhodnutí o stížnosti, kterým podle § 16a odst. 6 písm. a) zákona o informacích potvrdila postup ministerstva při vyřizování žádosti o informace a jeho stížnost zamítla.

V odůvodnění rozhodnutí ministryně uvedla, že mj. uvedla, že jádrem žadatelova dotazu je požadavek, aby ministerstvo vysvětlilo údajný rozpor mezi informacemi publikovanými blíže neurčenými sdělovacími prostředky a informacemi, které lze dohledat ve statistických přehledech zveřejněných Vězeňskou službou ČR. Z formulace dotazu je zřejmé, že dotázaný povinný subjekt není původcem ani jedné z výše specifikovaných skupin údajů. Ministryně proto dospěla k závěru, že orgán prvního stupně k vysvětlování žadatelem formulovaných hypotéz příslušný nebyl a není. Přesto ministerstvo zprostředkovalo žadateli stanovisko Vězeňské služby ČR, která je mu dle § 11 odst. 3 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, podřízená. Odpovědnost za obsah vyjádření věcně příslušného odboru generálního ředitelství Vězeňské služby za této situace nese příslušný ředitel tohoto odboru, resp. Vězeňská služba jako správní úřad.

Ministryně při posuzování stížnosti zohlednila § 2 odst. 4 zákona o informacích, dle něhož se povinnost poskytovat informace netýká dotazů na názory, budoucí rozhodnutí a vytváření nových informací. V daném případě žadatel v žádosti výslovně uvedl, že žádá vysvětlení údajného rozporu v různých veřejně dostupných informacích. Takový dotaz je třeba považovat za dotaz na názor povinného subjektu, na nějž se povinnost poskytovat informace dle zákona o informacích nevztahuje. S ohledem na uvedené ministryně uzavřela, že stížnost není důvodná.

Městský soud v Praze rozhodl ve věci samé bez nařízení ústního jednání, ač na jeho nařízení žalobce trval. Postupoval totiž podle § 76 odst. 1 písm. c) s.ř.s., poněvadž shledal ve věci podstatné porušení ustanovení o řízení před správním orgánem, které mohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s.ř.s.) a přihlédl též k vadám, jež je povinen zkoumat z úřední povinnosti (§ 76 odst. 2 s.ř.s.). Při přezkoumání vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s.ř.s.).

Městský soud v Praze posoudil věc takto:

Z obsahu správního spisu vyplývá, že žádosti ze dne 3.1.2014 se žalobce domáhal poskytnutí informace dle zákona o informacích spočívající ve vysvětlení nesouladu, resp. rozdílu mezi údaji o počtu amnestovaných odsouzených k nepodmíněným trestům v blíže neupřesněných sdělovacích prostředcích a údaji ve zveřejněných statistikách Vězeňské služby ČR.

Lze konstatovat, že žalovaný k podané žádosti informaci, resp. požadované „vysvětlení“ žalobci neposkytl, o poskytnutí informace ve smyslu zákona o informacích nerozhodl a namísto toho zaslal žalobci dne 13.1.2014 e-mailovou zprávu, jejíž přílohou učinil dopis generálního ředitelství Vězeňské služby ČR ze dne 8.1.2014, č.j. VS 2/002/002/2014-50/SPR/430, v němž ředitel odboru správního Vězeňské služby mj. sděluje, že odbor správní vyhledal pravděpodobný zdroj, z něhož čerpalo občanské sdružení Šalamoun informace (počet 19 000 amnestovaných odsouzených uvádí sdělovací prostředky Novinky.cz s odkazem na Českou tiskovou kancelář, zda sdružení vycházelo z těchto zdrojů, není Vězeňské službě ČR známo). Dle analýzy Vězeňské služby bylo propuštěno na svobodu k 31. lednu 2013 celkem 6 484 osob, k čemuž je nutno zdůraznit, že ne každá propuštěná osoba měla vždy jeden amnestovaný trest odnětí svobody, tzn., že jich mohla mít více, ale Vězeňská služba ČR nemá k dispozici přesný počet nařízení výkonů trestů vztahujících se k těmto osobám. Vězeňská služba dále vrátila na žádost soudů v průběhu roku 2013 celkem 8 216 nařízení výkonu trestů. Zbytek nařízení výkonu trestů, jimž byl výkon trestu uložen, nebyl soudem do věznic doručen, např. z důvodu odkladů. Pro zjištění poměru, kolik těchto nařízení výkonu trestů připadá na jaký počet osob, je nutné se obrátit na jednotlivé soudy, které o amnestii rozhodovaly.

S postupem ministerstva žalobce nesouhlasil, jeho stížnost na postup žalovaného však byla napadeným rozhodnutím ministryně zamítnuta s poukazem na ust. § 2 odst. 4 a § 14 odst. 5 písm. d) zákona o informacích.

Postup při podávání a vyřizování písemných žádostí o poskytnutí informace je upraven v ust. § 14 zákona o informacích.

Podle ust. § 14 odst. 1 zákona o informacích je žádost je podána dnem, kdy ji obdržel povinný subjekt.

Podle odst. 2 tohoto ustanovení ze žádosti musí být zřejmé, kterému povinnému subjektu je určena, a že se žadatel domáhá poskytnutí informace ve smyslu tohoto zákona. Fyzická osoba uvede v žádosti jméno, příjmení, datum narození, adresu místa trvalého pobytu nebo, není-li přihlášena k trvalému pobytu, adresu bydliště a adresu pro doručování, liší-li se od adresy místa trvalého pobytu nebo bydliště. Právníká osoba uvede název, identifikační číslo osoby, adresu sídla a adresu pro doručování, liší-li se od adresy sídla. Adresou pro doručování se rozumí též elektronická adresa.

Podle odst. 5 tohoto ustanovení povinný subjekt posoudí žádost a:

a) brání-li nedostatek údajů o žadateli podle odstavce 2 postupu vyřízení žádosti o informaci podle tohoto zákona, zejména podle § 14a nebo 15, vyzve žadatele ve lhůtě do 7 dnů ode dne podání žádosti, aby žádost doplnil; nevyhoví-li žadatel této výzvě do 30 dnů ode dne jejího doručení, žádost odloží,

b) v případě, že je žádost nesrozumitelná, není zřejmé, jaká informace je požadována, nebo je formulována příliš obecně, vyzve žadatele ve lhůtě do sedmi dnů od podání žádosti, aby

žádost upřesnil, neupřesní-li žadatel žádost do 30 dnů ode dne doručení výzvy, rozhodne o odmítnutí žádosti,

c) v případě, že požadované informace se nevztahují k jeho působnosti, žádost odloží a tuto odůvodněnou skutečnost sdělí do 7 dnů ode dne doručení žádosti žadateli,

d) nerozhodne-li podle § 15, poskytne informaci v souladu se žádostí ve lhůtě nejpozději do 15 dnů ode dne přijetí žádosti nebo ode dne jejího doplnění; je-li zapotřebí licence podle § 14a, předloží v této lhůtě žadateli konečnou licenční nabídku.

Podle ust. § 15 odst. 1 zákona o informacích pokud povinný subjekt žádosti, byť i jen zčásti, nevyhoví, vydá ve lhůtě pro vyřízení žádosti rozhodnutí o odmítnutí žádosti, popřípadě o odmítnutí části žádosti (dále jen "rozhodnutí o odmítnutí žádosti"), s výjimkou případů, kdy se žádost odloží.

Podle ust. § 2 odst. 4 zákona o informacích se povinnost poskytovat informace netýká dotazů na názory, budoucí rozhodnutí a vytváření nových informací.

Podle ust. § 16a odst. 6 písm. c) zákona o informacích nadřízený orgán při rozhodování o stížnosti podle odstavce 1 písm. a), b) nebo c) přezkoumá postup povinného subjektu a rozhodne tak, že usnesením věc převezme a informaci poskytne sám nebo vydá rozhodnutí o odmítnutí žádosti; tento postup nelze použít vůči orgánům územních samosprávných celků při výkonu samostatné působnosti.

Z obsahu žádosti je zřejmé, že žalobce se podanou žádostí domáhal informace spočívající ve vysvětlení nesouladu, resp. rozdílu mezi údaji o počtu amnestovaných odsouzených k nepodmíněným trestům v blíže neupřesněných sdělovacích prostředcích a údaji ve zveřejněných statistikách Vězeňské služby ČR. Informace obsažené v e-mailové zprávě, jejíž přílohou byl dopis generálního ředitelství Vězeňské služby ČR ze dne 8.1.2014, č.j. VS 2/002/002/2014-50/SPR/430 takovými informacemi nejsou. V předmětné příloze je toliko „odhadován“ informační zdroj žalobcem uváděných údajů a rovněž jsou v něm uváděny statistické údaje Vězeňské služby ČR.

S ohledem na výše uvedené soud dospěl k závěru, že požadované informace žalovaný ve smyslu ust. § 14 odst. 5 písm. d) zákona o informacích neposkytl, a proto bylo na místě, aby vydal rozhodnutí o žádosti ve smyslu ust. § 15 odst. 1 zákona o informacích. V tom případě však nelze shledat správným ani výrok obsažený v napadeném rozhodnutí, kterým nadřízený orgán potvrdil postup ministerstva při vyřizování žádosti o informace a stížnost žalobce zamítl. Pokud nadřízený orgán dospěl k závěru, že na předmětné informace se vztahuje výluka ve smyslu ust. § 2 odst. 4 citovaného zákona, mohl postupovat ve smyslu citovaného ust. § 16a odst. 6 písm. c) zákona o informacích.

Lze dodat, že správní orgány mají povinnost při své činnosti respektovat mantinely stanovené právními předpisy i v otázkách procesního postupu, neboť jsou vázány ustanovením článku 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, podle něhož lze státní moc uplatňovat jen v případech a mezích stanovených zákonem a to způsobem, který zákon stanoví. Žalovaný měl i v této projednávané věci, v souladu se zásadou legality, povinnost postupovat podle zákona o informacích tak jak bylo uvedeno výše, a proto nadřízený orgán nemohl s ohledem na tuto skutečnost jím zvolený postup potvrdit a shledat v souladu se zákonnou úpravou.

Z uvedených důvodů tedy Městský soud v Praze postupoval v souladu s § 76 odst. 1 písm. a) s.ř.s. a napadené rozhodnutí zrušil a podle § 78 odst. 4 vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení.

Soud shledává závěrem vhodným, s ohledem na právní názor obsažený v napadeném rozhodnutí, upozornit žalovaného na konstantní judikaturu Nejvyššího správního soudu týkající se problematiky zákona o informacích v rozsudku ze dne 19. 10. 2011, č.j. 1 As 107/2011-70 či ze dne 11.11.2011, č.j. 5 As 44/2011-80.

O nákladech řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s.ř.s. Protože žalobci, který měl ve věci úspěch, žádné náklady řízení nevznikly (žalobce byl osvobozen od placení soudních poplatků), rozhodl soud tak jak je ve II. výroku uvedeno.

P o u ě n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 7. června 2016

JUDr. Ludmila Sandnerová, v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení: Matznerová, DiS.